

1 JOHANNES

Inleiding

De achtergrond van de brief en vier toetsen voor geloofszekerheid.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/1-johannes/inleiding

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De schrijver en de lezers van 1 Johannes	3 min	4
2	Het Woord, licht en leven bij Johannes	4 min	5
3	Dwaalleraren en verdeeldheid in de gemeente	3 min	8
4	Zekerheid van het eeuwige leven	3 min	10
5	Wat de dwaalleraren over Jezus ontkenden	3 min	12
6	Het woord antichrist bij Johannes	2 min	14
7	Gnosticisme: materie, geest en de schepper	4 min	15
8	Geheime kennis als weg tot behoud	2 min	16
9	De goedheid van de schepping en het lichaam	2 min	17
10	Gnostische trekken in moderne bewegingen	2 min	18
11	Docetisme: Jezus als schijnmens	2 min	19
12	Cerinthus scheidt Jezus van de Christus	3 min	20
13	Het lichaam straffen of vrij laten zondigen	3 min	21
14	Antinomiaans denken onder christenen	2 min	23

15	Gehoorzaamheid hoort bij het christenleven	4 min	24
16	Johannes als ooggetuige en apostel	2 min	26
17	Trouw blijven aan de oorspronkelijke boodschap	2 min	27
18	Vier toetsen voor een echt christenleven	3 min	29
19	De eerste toets: het geloof in Jezus	3 min	31
20	De tweede toets: gehoorzaamheid aan God	4 min	33
21	De derde toets: liefde voor elkaar	6 min	35
22	De vierde toets: de Geest van Christus	4 min	39
23	De Heilige Geest als inwonende Leraar	4 min	41
24	Het innerlijke getuigenis van de Geest	2 min	44
25	De vier toetsen horen bij elkaar	3 min	45
	Om verder te lezen		47

1

De schrijver en de lezers van 1 Johannes

Dit is onze inleiding op het boek 1 Johannes, de eerste brief van Johannes. Als je het Evangelie van Johannes en de eerste brief van Johannes kort na elkaar leest, krijg je sterk de indruk dat ze door dezelfde persoon zijn geschreven. Die indruk berust niet alleen op het feit dat bij beide de naam Johannes aan het begin staat: het Evangelie volgens Johannes en de eerste brief van Johannes. Zowel het Evangelie als de brief is in feite anoniem geschreven. De naam Johannes staat er in het origineel niet op. Zoals bij de meeste Bijbelboeken zijn de titels uit de traditie afkomstig.

Er zijn veel redenen om te geloven dat het Evangelie van Johannes door Johannes is geschreven. Dat wil zeggen, dat het vierde Evangelie door de apostel Johannes is geschreven. Wanneer ik onderwijs geef over Johannes, ga ik uitvoerig in op de redenen om te geloven dat de apostel Johannes de schrijver is. Er is zelden aan getwijfeld dat de brief van Johannes uit dezelfde geest voortkomt als het Evangelie van Johannes. Dezelfde onderwerpen houden hem voor een heel groot deel bezig. De brief heeft veel van dezelfde woordenschat en thema's die tamelijk kenmerkend zijn voor de geschriften van Johannes. Sommige van die thema's zijn misschien ook te vinden in andere gedeelten van de Bijbel, bij andere schrijvers. Maar ze nemen een heel overheersende plaats in in de geschriften van Johannes en in wat hem bezighoudt.

Veel mensen denken dat deze brief oorspronkelijk misschien een preek was die op het Evangelie van Johannes was gebaseerd, met het Evangelie als tekst. Alle thema's die je in dit boek vindt, zijn zeker ook in het Evangelie van Johannes te vinden. Toch is de brief duidelijk naar aanleiding van een bepaalde situatie geschreven. Het Evangelie van Johannes lijkt eenvoudigweg geschreven te zijn om iedereen die het leest aan te moedigen tot geloof in Christus te komen, of in Christus te geloven. Maar deze brief is gericht aan een bepaalde christelijke gemeente of aan bepaalde gemeenten. De aanleiding is de aanwezigheid van valse leraren in de gemeenten en het feit dat

sommige mensen in die gemeenten in verwarring zijn. Sommigen van hen zijn zelfs weggegaan. Johannes schrijft dit dus, zouden we kunnen zeggen, als een preek aan deze gemeenten, waarbij hij misschien zijn eigen Evangelie als tekst gebruikt.

Sommigen denken dat deze preek door iemand anders geschreven zou kunnen zijn, die het Evangelie van Johannes gebruikte en eenvoudigweg zijn thema's enzovoort nabootste. Dat zou je op grond van de inhoud zelf niet echt kunnen vaststellen. Maar historisch gezien zijn het Evangelie en de drie brieven van Johannes aan dezelfde persoon toegeschreven. Er is zeker geen reden om daar ernstig aan te twijfelen.

Het Evangelie is kennelijk aan ongelovigen gericht, want Johannes zegt in zijn Evangelie, in hoofdstuk 20:

maar deze zijn beschreven, opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam.

JOHANNES 20:31

Deze brief is geschreven aan christenen die heel duidelijk al geloof hebben. Ze worden aangemoedigd om in het zuivere geloof te blijven, zonder zich te laten misleiden door valse leraren die zich misschien in de gemeente bevinden.

2

Het Woord, licht en leven bij Johannes

Tot de gemeenschappelijke woordenschat die je in het Evangelie van Johannes en in zijn brief vindt, behoren woorden als 'Woord'. Het Evangelie zelf begint met de uitdrukking 'het Woord'.

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

Waar het hier om gaat, is dat Johannes de enige schrijver van de Bijbel is die Jezus het Woord noemt. Andere schrijvers gebruiken deze uitdrukking niet voor Jezus. De titel ‘het Woord’ voor Jezus komt alleen van Johannes.

Het lijkt mij waarschijnlijk dat het boek Openbaring, waarvan men zeker gelooft dat het door dezelfde schrijver is geschreven, het eerst kwam, vóór deze boeken. In het boek Openbaring, in hoofdstuk 19, zag Johannes een visioen van Christus en zei hij:

En Hij was bekleed met een in bloed gedoopt bovenkleed, en Zijn Naam luidt: Het Woord van God.

OPENBARING 19:13

Dat wil zeggen, hij kreeg door een visioen het inzicht dat Jezus het Woord van God is. Het lijkt mij waarschijnlijk dat hij zijn Evangelie en zijn brieven daarna schreef, omdat hij die kennis erin verwerkt.

Het is natuurlijk mogelijk dat Johannes Jezus al als het Woord beschouwde, en het Evangelie en de brieven van Johannes al had geschreven voordat hij de visioenen van Openbaring zag. Maar dan zou het nogal toevallig zijn dat Johannes, de enige persoon die Jezus ooit het Woord noemde, die uitdrukking al gebruikte. Vervolgens krijgt hij een visioen en, ziedaar, in het visioen wordt geopenbaard dat Jezus het Woord van God wordt genoemd. Ik denk dat Johannes Jezus waarschijnlijk als het Woord kende vanwege het visioen in Openbaring 19, en vervolgens zowel in het Evangelie als in de brief naar dit feit verwees.

Het Evangelie van Johannes zegt:

In het begin was het Woord.

De eerste brief van Johannes begint met:

‘Wat er vanaf het begin was.’ Hij spreekt vervolgens over wat zij gehoord, gezien en aangeraakt hebben:

Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens

1 JOHANNES 1:1

En vervolgens noemt hij het het Woord van de waarheid. Hij verwijst naar Christus. Dus zowel de brief als het Evangelie begint met te spreken over het begin en over Jezus als het Woord. Wat dat betreft zijn er heel nauwe verbanden tussen de brief en het Evangelie.

In het Evangelie van Johannes staat:

In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen.

JOHANNES 1:4

Het eerste hoofdstuk van Johannes zegt vervolgens in de proloog een aantal dingen over Jezus als het licht van de mensen. Zo is het licht een belangrijk kenmerk van Christus en van het christendom in het Evangelie en in de brieven van Johannes. En het leven. De woorden licht, leven en Geest van de waarheid zijn termen die in het Evangelie van Johannes en de brief van Johannes worden gebruikt, maar eigenlijk niet elders. De Heilige Geest wordt wel genoemd, maar alleen Johannes noemt Hem de Geest van de waarheid. Het woord getuigenis en het woord gebod komen heel vaak voor, zowel in het Evangelie als in de brieven van Johannes. Een aantal hoofdthema's die Johannes in zijn Evangelie heeft gebruikt, komt terug wanneer hij deze brief schrijft. Hij past die thema's toe op mensen in een concrete situatie, waarin ze enige terechtwijzing nodig hebben en enige bescherming tegen valse leer.

3

Dwaalleraren en verdeeldheid in de gemeente

De aanleiding om te schrijven is heel duidelijk dat er valse leer in deze gemeenten is binnengebracht. We lezen in hoofdstuk 2, vers 26:

Deze dingen heb ik u geschreven met betrekking tot hen die u misleiden.

1 JOHANNES 2:26

Hij vertelt ons meteen waarom hij de brief heeft geschreven. Hij schrijft hem omdat er mensen zijn die proberen de christenen te misleiden. In hoofdstuk 3, vers 7, zegt hij:

Lieve kinderen, laat niemand u misleiden. Wie de rechtvaardigheid doet, is rechtvaardig, zoals Hij rechtvaardig is.

1 JOHANNES 3:7

Opnieuw gaat zijn zorg uit naar misleiding in de gemeente. In hoofdstuk 4, vers 1, zegt hij:

Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan.

1 JOHANNES 4:1

Hij is bezorgd over die vele valse profeten die de wereld zijn ingegaan. Vanwege die valse leraren leert hij zijn lezers hoe ze onderscheid kunnen maken tussen wat waar is en wat onwaar is.

Blijkbaar waren er sommigen die deze valse leringen al hadden omarmd en de gemeente hadden verlaten. Ook dat hoorde bij de omstandigheden waarin hij schreef. Hij wilde niet dat de gemeente nog meer mensen aan deze ketterij zou verliezen. In hoofdstuk 2, vers 19, zegt hij:

Zij zijn uit ons midden weggegaan, maar zij waren niet uit ons; want als zij uit ons geweest waren, dan zouden zij bij ons gebleven zijn. Maar het moest openbaar worden dat zij niet allen uit ons zijn.

1 JOHANNES 2:19

Sommige mensen hebben de gemeente verlaten, hebben de gemeenschap van de gemeente verlaten. Hij zegt dat ze waarschijnlijk toch al geen echte christenen waren. Maar we zijn door deze controverse wel een aantal mensen kwijtgeraakt.

In hoofdstuk 4 heeft hij al gezegd:

Er zijn veel valse profeten de wereld in gegaan.

Waarvandaan zijn ze uitgegaan? Vermoedelijk vanuit de gemeente de wereld in. De gemeente is een aantal leden kwijtgeraakt. Sommigen van hen volgen een valse leer en anderen onderwijzen die. We zullen zo bekijken wat die valse leer geweest kan zijn. Er waren er die waren vertrokken, en degenen die bleven hadden echt bemoediging nodig. Ze wisten ongetwijfeld niet zeker of ze met de anderen mee moesten gaan. Misschien was de ketterij van zo'n aard dat degenen die haar omarmden, de orthodoxe gelovigen ervan beschuldigden dat ze niet met de nieuwste inzichten meegingen, dat ze niet echt verlicht waren en alleen maar oude, afgezaagde dingen geloofden. Deze leraren onderwijzen nieuwe, aantrekkelijke waarheden waar je echt deel aan wilt hebben.

4

Zekerheid van het eeuwige leven

Hij zegt in hoofdstuk 5, vers 13, tegen de lezers, degenen die in de gemeente zijn gebleven:

Deze dingen heb ik geschreven aan u die gelooft in de Naam van de Zoon van God, opdat u weet dat u het eeuwige leven hebt en opdat u gelooft in de Naam van de Zoon van God.

1 JOHANNES 5:13

Hij wilde hen bemoedigen om vast te houden aan het orthodoxe onderwijs dat ze hadden ontvangen. En hij wilde hun de zekerheid geven dat ze inderdaad behouden waren en eeuwig leven hadden.

Die woorden:

zodat je weet dat je eeuwig leven hebt vormen een heel belangrijk thema in 1 Johannes. Deze brief wordt soms de brief van de geloofszekerheid genoemd. Als we willen weten of we behouden zijn of niet — en er zijn trouwens mensen die denken dat ze het zijn, terwijl ze het niet zijn — hoe kunnen we dan werkelijk weten of we behouden zijn of niet? Jezus zei in Mattheüs hoofdstuk 7:

Velen zullen op die dag tegen Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en in Uw Naam demonen uitgedreven, en in Uw Naam veel krachten gedaan?

MATTHEÛS 7:22

En Hij zei:

Dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; ga weg van Mij, u die de wetteloosheid werkt!

MATTHEÛS 7:23

Jezus zei dat velen zullen denken dat ze christenen waren. Ze zullen zelfs enkele behoorlijk opmerkelijke bewijzen hebben gehad dat ze christenen waren: ze hebben geprofeteerd, demonen uitgedreven en machtige werken gedaan in Jezus' Naam. Maar Hij zal zeggen:

Dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; ga weg van Mij, u die de wetteloosheid werkt!

MATTHEÛS 7:23

Hoe kun je dan in vredesnaam weten dat jij het wel bent? Dat is zeker een terechte vraag. Als zulke mensen zich kunnen vergissen, hoe kan ik er dan zeker van zijn dat ik me niet vergis? Hoe kan ik zeker weten dat ik werkelijk behouden ben?

De werkelijke manier om te weten dat je behouden bent, is het onderwerp van dit boek. Blijkbaar beschuldigden de valse leraren degenen die hen niet volgden ervan dat ze niet echt de ware christenen waren, niet echt behouden waren, niet echt eeuwig leven hadden, niet echt God kenden. Daarom staat het boek, zoals je merkt als je het doorleest, vol met allerlei uitspraken als:

Wij weten dat wij zijn overgegaan uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben; wie zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood.

1 JOHANNES 3:14

Dat soort dingen.

Hieraan weten we het, of een soortgelijke uitdrukking, komt heel, heel vaak voor in het boek 1 Johannes. De zin eindigt niet altijd op dezelfde manier, want Johannes noemt verschillende dingen die erop wijzen dat we werkelijk christenen zijn. Hij noemt vooral vier dingen en blijft die herhalen. Maar waar het hier om gaat, is dat hij wil dat zijn lezers hun eigen geloofsbelijdenis kunnen toetsen en weten of ze echte christenen zijn of behoren tot degenen die zichzelf misleiden.

Kennelijk gelooft hij dat de onechte christenen die de gemeente hebben verlaten en denken dat ze behouden zijn, in werkelijkheid misleid zijn. De kenmerken waarop hij zijn eigen volgelingen bij zichzelf laat letten om te weten dat ze werkelijk behouden zijn, moeten dus kenmerken zijn die niet zichtbaar zijn in het leven van degenen die vertrokken zijn.

5

Wat de dwaalleraren over Jezus ontkenden

Laten we zo goed mogelijk proberen vast te stellen wat die dwaalleer inhield. De reden daarvoor is dat Johannes dingen zegt die volgens mij moeten worden uitgelegd in het licht van de dwaalleer die hij probeert te weerleggen. Als je uitspraken los van hun verband neemt, krijg je van sommige geen juist beeld. Bijvoorbeeld wanneer hij zegt:

Hieraan leert u de Geest van God kennen: elke geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God; en elke geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is niet uit God; maar dat is de geest van de antichrist, waarvan u gehoord hebt dat hij komt, en die nu al in de wereld is.

1 JOHANNES 4:2-3

Wat bedoelen we ermee dat Jezus Christus in het vlees gekomen is? Gelooft niet iedereen dat Jezus Christus in het vlees gekomen is? Zijn er op deze planeet eigenlijk wel mensen die niet geloven dat er een man heeft rondgelopen in een menselijk lichaam, die Jezus heette? Wat ze verder ook over Hem geloven of ontkennen, het idee dat Jezus een mens was die op een bepaald moment in de geschiedenis in het vlees onder ons rondliep, lijkt nauwelijks omstreden. Toch maakt Johannes die belijdenis tot het beslissende punt voor de vraag of een geest uit God of uit de duivel is. Belijd je dat Jezus in het vlees gekomen is?

Wanneer we begrijpen welke ketterij hij bespreekt, beseffen we dat de belijdenis dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, een heel specifieke achtergrond van denkbeelden heeft. Daar moeten we ons van bewust zijn om te weten wat mensen

volgens hem daarover werkelijk moeten kunnen geloven. Laten we eens kijken naar de aard van de dwaling waarover hij bezorgd is en waartegen hij zijn lezers probeert te beschermen.

Allereerst lijkt het inderdaad duidelijk dat de dwaalleraren bepaalde dingen over Jezus ontkenden. Kennelijk ontkenden ze drie dingen. Ten eerste dat Hij de Zoon van God was. Die indruk krijgen we uit 1 Johannes 2:23, waar Johannes zegt:

Ieder die de Zoon loochent, heeft ook de Vader niet.

1 JOHANNES 2:23

De spreker haalt ook de positieve uitspraak aan: wie de Zoon erkent, heeft ook de Vader. Met dat erkennen bedoelt hij erkennen dat Jezus de Zoon is.

In hoofdstuk 4, vers 15, zegt hij:

Al wie belijdt dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem, en hij in God.

1 JOHANNES 4:15

Belijden dat Jezus de Zoon van God is, is dus noodzakelijk om er zeker van te zijn dat je niet een van deze dwaalleraren bent en dat je de ware geloofsovertuigingen hebt.

Ook ontkenden ze mogelijk dat Jezus de Christus was, dat wil zeggen de Messias. In hoofdstuk 2, vers 22, zegt hij:

Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus de Christus is? Dat is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent.

1 JOHANNES 2:22

Ze ontkennen dus dat Jezus de Christus is. Ze ontkennen dat Jezus de Zoon van God is. En ze ontkennen ook duidelijk dat Jezus in het vlees gekomen is.

In hoofdstuk 4, vers 2, zegt hij:

Hieraan herken je de Geest van God: elke geest die erkent dat Jezus Christus als mens is gekomen, komt van God, en elke geest die dat niet erkent, komt niet van God, en dat is de geest van de antichrist, waarvan jullie hebben gehoord dat die zou komen en die nu al in de wereld is.

6

Het woord antichrist bij Johannes

We hebben in beide passages de verwijzing naar de antichrist gezien. Als je aan het woord ‘antichrist’ denkt, denk je misschien gewoonlijk eerst aan het boek Openbaring of Daniël, of misschien aan 2 Thessalonicenzen of de rede op de Olijfberg. Als je inderdaad aan die passages denkt wanneer je het woord ‘antichrist’ hoort, dan denk je aan passages waarin die term niet wordt gebruikt. Het woord ‘antichrist’ komt niet voor in het boek Openbaring, de rede op de Olijfberg, het boek Daniël of in 2 Thessalonicenzen 2. Het komt nergens anders voor dan in 1 Johannes en 2 Johannes.

De tweede brief van Johannes gebruikt het woord ‘antichrist’ ook één keer, in een uitspraak die slechts een herhaling is van een soortgelijke uitspraak in 1 Johannes. Johannes is de enige persoon die het woord ‘antichrist’ in de Bijbel gebruikt, en hij gebruikt het alleen in zijn eerste twee brieven. We zijn hier al een paar plaatsen tegengekomen waar hij het gebruikt heeft.

Wat betekent het om te ontkennen dat Jezus de Christus is? Als we het hebben over Joodse mensen die ontkennen dat Hij de Messias is, zou dat eenvoudig betekenen dat ze een Messias verwachten, maar Hem niet als die Messias erkennen. Maar ik weet niet of de dwaalleraren hier zich bezighielden met Joodse ontkenningen van het Messiasschap van Christus. Als je het totale beeld bekijkt van wat ze over Christus ontkennen, lijkt het heel goed mogelijk dat hier iets als gnosticisme achter zit.

7

Gnosticisme: materie, geest en de schepper

Wat is gnosticisme? Er waren twee leidende principes, of hoofdprincipes, van het gnosticisme. Het gnosticisme was een filosofie die elementen uit de Griekse filosofie nam en die vermengde met godsdiensten uit andere culturen, met name het jodendom en het christendom. Er was dus joods gnosticisme en er was christelijk gnosticisme. Het gnosticisme was als een parasiet die zich aan een bestaande godsdienst hechtte en die aantastte, vooral in de tweede eeuw na Christus. De kerk had veel te lijden van het gnosticisme. Sommige kerkvaders uit de tweede en derde eeuw schreven hele verhandelingen tegen het gnosticisme. Vooral Irenaeus schreef Tegen de ketterijen. Het gnosticisme was een ware plaag en een beproeving voor de kerk in de tweede en derde eeuw. Johannes schrijft niet zo laat, maar het lijkt erop dat sommige elementen van het gnosticisme de gemeente al binnendrongen, mogelijk tegen het einde van de eerste eeuw.

Gnostici geloofden, zoals alle Grieken, dat materie slecht is en dat geest goed is. Je zou kunnen zeggen: 'Ik kan me voorstellen in welke zin dat waar zou kunnen zijn', maar dat is het niet. Het is niet waar. Materie is op zichzelf niet slecht. Natuurlijk is de materiële wereld, zoals we zouden kunnen zeggen, gevallen. We zouden kunnen zeggen dat die doortrokken is van zonde of iets dergelijks, maar het is niet werkelijk de Bijbelse leer dat materie slecht is of dat geest goed is. Natuurlijk is God geest en zijn engelen geest. Maar dat geldt ook voor demonen en de duivel. Zij zijn ook geesten. Geesten kunnen goed of slecht zijn. Materie is op zichzelf goed noch slecht.

De Griekse filosofie leerde dat alles wat geest is goed is en dat alles wat materieel is slecht is. Het is dan duidelijk dat ze een verklaring moeten geven voor het feit dat de wereld bestaat als iets materieels en dus als iets slechts. Ze geloofden dat de ware God, de hoogste God Die we willen kennen, de Vader van Jezus, de wereld niet geschapen heeft. Ze geloofden dat de wereld, omdat die uit materie bestaat, zelf slecht is. God is per definitie goed en daarom kon Hij op geen enkele manier rechtstreeks contact hebben met de materiële wereld of die scheppen.

De gnostici leerden dat de ware God, Die goed is, allerlei emanaties had die van Hem uitgingen, zoals de kringen in een vijver die ontstaan wanneer je er een steen in gooit. Die steeds groter wordende kringen bewegen zich naar buiten vanuit het middelpunt waar de steen in het water plonst. Als je God als dat middelpunt ziet, komen die verschillende kringen uit Hem voort. Ze vloeien uit Hem voort. Ze raken steeds verder van Hem verwijderd, totdat er uiteindelijk één is die ver genoeg van Hem verwijderd is om contact met materie te kunnen hebben. God Zelf wordt niet door dat contact verontreinigd, maar deze emanatie staat zo ver van Hem af dat die eigenlijk Zijn tegenpool is.

Ze geloofden zelfs dat er een bepaalde bewuste emanatie van God was die de demiurg werd genoemd. De demiurg in het gnosticisme is wat wij de duivel zouden noemen. Maar zij geloofden dat hij de God van het Oude Testament was. Ze geloofden dat hij de schepper van de hemel en de aarde was. Ze geloofden dat hij de enige emanatie van God is die werkelijk contact met deze wereld kon hebben. Ze geloofden dat de wereld verdorven is.

8

Geheime kennis als weg tot behoud

Hoe zouden we van deze verdorvenheid bevrijd kunnen worden? Wat is behoud? Behoud is op allerlei manieren boven de wereld en boven je lichamelijke bestaan uitstijgen door openbaring, door kennis. Het Griekse woord voor kennis is ginosko. Het Engelse woord Gnostic heeft een G aan het begin. Die spreek je niet uit, dus je schrijft het G-N-O-S-T-I-C. Het komt van het woord ginosko, kennis. Een gnosticus is iemand die in feite zegt: 'Ik ben iemand die kennis heeft.' Het gaat niet gewoon om dingen weten zoals wij allemaal dingen weten, maar om het kennen van geheimzinnige dingen. Dingen waarin, volgens de gnostici alleen, de elite ingewijd moet worden. Je moet bepaalde rituelen en bepaalde inwijdende instructies doorlopen om deze diepe geheimen te kennen, die niet iedereen kan kennen.

Door kennis van deze geheimen stijg je boven die verschillende emanaties uit. Je komt boven de demiurg uit en beweegt je steeds dichterbij de kern van al die emanaties, en dat is God. Zo stijg je als het ware op tot God, of kom je dichterbij God, door

geheimzinnige dingen te weten. Je kunt je voorstellen dat dit tot een zeker elitarisme zou kunnen leiden bij degenen die geloven dat ze deze geheimzinnige dingen weten. En ze beschouwen alle anderen als onwetend en onaanzienlijk en verloren.

Dit is misschien de reden waarom er in 1 Johannes zoveel nadruk op kennis ligt, want hij blijft zeggen:

We weten het, we weten het, we hebben kennis, we weten het.

Hij benadrukt ongetwijfeld tegenover zijn lezers dat de gnostici beweren te weten wat je moet weten. Ik weet niet wat zij weten, maar wij weten wat we moeten weten. We weten Wie God is. We kennen Jezus. We weten dat we behouden zijn. Dus de nadruk op kennis, die in 1 Johannes heel vaak voorkomt, is misschien een manier om in te gaan tegen het idee dat de gnostici degenen zijn die zoveel weten.

9

De goedheid van de schepping en het lichaam

Maar natuurlijk komt behoud niet door zulke kennis. Behoud is door genade. Behoud komt van God. God is de Schepper van het heelal, en materie is niet slecht. Toen God op de zesde dag het hele materiële heelal had gemaakt, wat zei Hij er toen over? Hij zei:

Het is heel goed.

Het bestond uit materie. Het was materieel. Hij keek ernaar en zei:

Het is heel goed.

Sterker nog, telkens wanneer Hij in de scheppingsweek iets materieels maakte, zei Hij:

En God noemde het droge aarde en het samengevloede water
noemde Hij zeeën; en God zag dat het goed was.

GENESIS 1:10

Ten slotte, aan het einde, toen alles klaar was, zei Hij:

Het is heel goed.

De Schrift leert niet dat materie slecht is, maar dat materie goed is. Of op zijn minst is het Gods wil dat materie bestaat, en die kan natuurlijk ten goede of ten kwade worden gebruikt. Je kunt je lichaam ten goede of ten kwade gebruiken, maar je lichaam is op zichzelf niet slecht. De gnostici zeiden dat het lichaam slecht is. Daarom geloofden ze niet in de opstanding uit de doden. Ze geloofden dat onze geest, die zuiver en goed is, gedurende ons ene leven gevangen zit in een stoffelijk lichaam dat slecht is. Bij de dood worden we bevrijd. De Grieken dachten dat ook, en het gnosticisme nam dat ook over. Daarom geloofden ze niet in de opstanding, want als je eenmaal uit een lichaam bevrijd bent, waarom zouden we dan opnieuw gevangengezet worden? Waarom zou God dat doen? Dat is niet logisch. Dat is geen vooruitgang. Je wilt de materie overstijgen, niet voor eeuwig in een materieel lichaam leven.

Toch leert de Bijbel de opstanding van de doden en een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Jezus zei:

Zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.

MATTHEÛS 5:5

Dit was dus een heel geestelijke filosofie die probeerde enkele christelijke woorden en christelijke begrippen in zich op te nemen, maar in werkelijkheid was het Griekse heidendom, gemengd met een christelijk smaakje.

10

Gnostische trekken in moderne bewegingen

We hebben heel wat van zulke sekten. De newagebeweging bijvoorbeeld bevat veel elementen van het gnosticisme. Als je het gnosticisme bestudeert en de newagebeweging bestudeert, zul je er zelfs versteld van staan hoeveel van het gnosticisme weer is opgedoken in het newagedenken. Of trouwens ook in de Word of Faith-beweging, waar het kennen en belijden van de juiste dingen ervoor zorgt dat je ziekte en armoede en de vloek van de gevallen wereld overstijgt.

Natuurlijk zeg ik niet dat de newagebeweging hetzelfde is als het gnosticisme. Maar net als het gnosticisme gebruikt ze christelijke woorden en christelijke begrippen en geeft ze daar een heidense draai aan. De Word of Faith-beweging is voortgekomen uit de mindscience-sekten, die niet christelijk zijn. Maar ze verbinden er christelijke ideeën aan: Christus, geloof, belijdenis, het Woord. Dat zijn woorden die in de Bijbel voorkomen. Vervolgens geven ze die woorden deze niet-christelijke betekenissen. Zo krijg je dus Word of Faith.

We hebben allerlei sekten die zoiets doen. Ze willen zich niet losmaken van het christendom, omdat het te populair of te goed is om het zomaar af te schaffen of ermee te concurreren. Maar ze willen het bederven. Ze willen de ideeën veranderen in niet-christelijke ideeën en toch de christelijke taal behouden en proberen zich uiteindelijk voor te doen als het ware christendom.

11

Docetisme: Jezus als schijnmens

Er waren in de vroege gemeente twee takken van het gnosticisme die problemen veroorzaakten. Ze hadden allebei deze ideeën: materie is slecht; er was een Demiurg die de wereld heeft gemaakt; geest is goed. Zelfs demonen zijn goed, omdat ze geest zijn.

Een van deze takken volgde een leraar die Docetus heette, en het docetisme is naar hem genoemd. Die opvatting hield in dat Christus niet in het vlees gekomen was. Ik weet niet of ze de term 'Gods Zoon' gebruikten, maar ze geloofden dat Hij goddelijk was. Ze geloofden niet dat Hij stoffelijk was. Ze geloofden niet dat Hij werkelijk mens was. Docetus leerde dat Jezus, wanneer Hij liep, geen voetafdrukken achterliet, omdat Hij eigenlijk alleen maar een schim was. Hij zag eruit als een mens van vlees en bloed, maar je kon Hem niet aanraken. Hij was echt niet stoffelijk.

Dit was een heel hardnekkige vorm van gnosticisme. Het lijkt erop dat veel van wat Johannes hierin zegt tegen hen gericht zou zijn. Hij begint zelfs met te zeggen:

Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens

1 JOHANNES 1:1

We hebben Hem aangeraakt. Je kunt ons niet vertellen dat Hij niet materieel was. We hebben Hem met onze eigen handen aangeraakt. Dan zijn er natuurlijk zijn uitspraken over ieder die ontkent dat Jezus in het vlees gekomen is. Die verwijzen waarschijnlijk naar het docetisme.

De docetisten geloofden dat Jezus belangrijk en goddelijk was, of hoe ze het ook zagen. Maar juist omdat Hij dat was, kon Hij niet stoffelijk zijn, want het stoffelijke is slecht, en Jezus was niet besmet met stoffelijkheid. Ze ontkenden dus dat Jezus ook maar werkelijk een stoffelijk mens was. Dat was een van de problemen binnen het gnosticisme: het docetisme.

12

Cerinthus scheidt Jezus van de Christus

Er was nog een andere gnostische leraar, die Cerinthus heette, en zijn tak van het gnosticisme werd cerinthianisme genoemd. Hij was een tijdgenoot van Johannes. Hij woonde zelfs in dezelfde stad als Johannes, in Efeze. De kerkvaders vertellen verhalen over deze vijandigheid tussen Johannes en Cerinthus. Er is een heel bekend verhaal over hoe Johannes en enkele van zijn discipelen een openbaar badhuis in Efeze binnengingen, en hij hoorde dat Cerinthus daarbinnen was. Hij zei tegen iedereen: 'Snel, red jezelf, allemaal! Ga dit badhuis uit voordat het dak instort, want de ketter Cerinthus is hier.' Hij vluchtte weg en zijn discipelen vluchtten die plek uit. Ik denk dat hij gewoon iets duidelijk wilde maken. Maar als het verhaal waar is, en onder de kerkvaders wordt verteld dat dit werkelijk gebeurd is, dan kunnen we zeggen dat Johannes Cerinthus daar in Efeze als zijn voornaamste aartsvijand zag.

Cerinthus was een gnostische leraar. Cerinthus was echter geen doceet. Hij volgde het docetisme niet, maar hij was het er wel mee eens dat materie slecht is. Hij geloofde dat Jezus een gewoon mens was, dat Hij bij Zijn geboorte niet bijzonder was. Hij was gewoon een mens. Maar bij Zijn doop kwam de Christusessentie op Hem. Vervolgens verliet de Christusessentie Hem vlak voor Zijn kruisiging, of bij Zijn kruisiging, voordat Hij stierf. Jezus was dus niet precies de Christus. De Christus was iets wat Hem oversteeg, wat bij Zijn doop op Hem kwam en Hem op het moment van Zijn dood verliet. Sommige mensen geloven dat er uitspraken in 1 Johannes staan die specifiek tegen het cerinthianisme gericht zijn, en dat is mogelijk. Bijvoorbeeld het ontkennen dat Jezus de Christus is. Een Jood zou ontkennen dat Jezus de Christus is, maar daar iets anders mee bedoelen. Die zou zeggen: 'We zien uit naar de Christus, de Messias, maar Hij is het niet. We zien uit naar een ander soort Messias dan dat.'

Een Jood die ontkent dat Jezus de Christus is, ontkent iets anders dan een aanhanger van Cerinthus. Een aanhanger van Cerinthus zou zeggen: 'Jezus was niet de Christus. Jezus is een mens. Dat Christus-iets kwam op Jezus, maar was niet Jezus Zelf, want het verliet Hem ook weer. Hij is niet de Christus Zelf.' Overigens zeggen veel mensen binnen New Age precies hetzelfde. Je kunt zien dat er elementen van het gnosticisme, vooral van het cerinthianisme, in de moderne New Age-beweging zitten. Maar Johannes benadrukt:

Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus de Christus is? Dat is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent.

1 JOHANNES 2:22

13

Het lichaam straffen of vrij laten zondigen

Een van de dingen die binnen het gnosticisme moesten worden uitgezocht, was de houding tegenover slecht gedrag. Als je een gnosticus bent, geloof je dat het lichaam onverbeterlijk slecht is omdat het stoffelijk is. Hoe verwerk je die gedachte in een

ethiek voor je gedrag? Er waren twee manieren waarop gnostici dat deden. Sommigen van hen waren asceten en sommigen waren antinomianen.

De asceten waren degenen die dachten dat je het lichaam en zijn begeerten moet verlooehen, omdat het lichaam slecht is. Je moet het straffen. Het is net als mensen die later in de kerkgeschiedenis op een spijkerbed sliepen of zichzelf geselden om hun lichaam te straffen. Sommige gnostici waren asceten. Zij vonden dat je je lichaam moet straffen om het kwaad ervan te overwinnen.

Maar de andere benadering was het tegenovergestelde. Zij zeiden dat je het kwaad ervan niet kunt overwinnen. Het is stoffelijk. Daar ga je niets aan veranderen. Er kan onmogelijk van je worden verwacht dat je je lichaam beter maakt door zelfbeheersing of door zelfbestrafing. Dus zeiden ze dat je werkelijk het meest verlicht bent als je beseft dat het lichaam nooit beter zal worden, en je het gewoon de vrije teugel geeft. Laat het gewoon doen wat het gaat doen, en concentreer je op het vervolmaken van je kennis, zodat je boven dat alles uitstijgt.

Een van de bewijzen dat je boven dat alles bent uitgestegen, is zelfs dat zonde en gerechtigheid je niet eens meer interesseren. Je doet gewoon waartoe je aandriften je aanzetten. Laat je lichaam gewoon zijn gang gaan en maak je in zekere zin los van het lichaam. Maak los daarvan je eigen reis naar de gebieden van kennis. Het feit dat je je niet eens zorgen maakt over wat je lichaam doet, zou een bewijs zijn dat je werkelijk de openbaring hebt ontvangen van hoe onverbeterlijk het lichaam is. Alleen mensen die dat niet begrijpen, zouden de dwaze fout maken om te proberen het in toom te houden of het beter te maken.

‘Anti’ betekent natuurlijk ‘tegen’. ‘Nomiaan’ komt van het woord ‘nomos’, het Griekse woord voor ‘wet’. Een antinomiaan gelooft in wezen dat er geen wet of geen beperkingen zijn. Dit was waarschijnlijk de populairste vorm van gnosticisme. De gnostici moesten op de een of andere manier omgaan met het feit dat zij geloofden dat het lichaam onverbeterlijk slecht was vanwege zijn stoffelijkheid. En toch moesten ze met een ethische onderbouwing voor een of andere vorm van ethisch gedrag komen.

Het is natuurlijk populairder om een losbandige, antinomiaanse benadering te kiezen en te zeggen dat het niet uitmaakt wat je doet. Doe het gewoon, en het maakt niet uit, want je wordt toch behouden door iets anders dan wat je doet. En je kunt jezelf, je

stoffelijkheid, niet veranderen.

14

Antinomiaans denken onder christenen

Er zijn eigenlijk ook vormen van het christendom die zo'n houding lijken te hebben. Ze zijn weliswaar niet gnostisch in de zin dat ze zeggen dat je behouden wordt door wat je weet en dat het er daarom niet toe doet wat je doet. Maar er zijn vormen van het christendom die bijna lijken te zeggen dat je behouden wordt door alleen maar in Jezus te geloven, en dat het er daarom niet toe doet wat je doet. Er zijn vormen van de leer 'eens behouden, altijd behouden' die de indruk wekken dat het niet echt uitmaakt of je zondigt. Doe niet eens moeite om te proberen op te houden met zondigen. Geloof gewoon in Jezus en verheug je in het feit dat je vergeven bent. Christenen zijn niet volmaakt; ze zijn alleen vergeven, toch?

Dit is een soort antinomiaanse houding die in sommige gemeenten voorkomt. Maar het gnosticisme was ook zo, alleen was het niet: 'Je gelooft in Jezus en dus ben je behouden, dus ga gerust je gang en zondig.' Het is: 'Je streeft naar kennis als jouw behoud, via deze verschillende lagen van openbaring en inzicht die gewone mensen niet hebben. Die ontvang je door de rituelen en de geheime leringen van het gnosticisme. Zodra je daarin bent ingewijd, is dat wat je behoudt, en het maakt niet uit wat je lichaam doet, dus veel plezier.'

Dat zijn twee verschillende manieren waarop gnostici ermee omgingen. Maar er waren ook mensen die de andere benadering kozen, de ascetische benadering, en zeiden: 'Nee, het lichaam is slecht. We moeten het straffen, en door het te straffen laten we zien dat we oprecht geloven dat het slecht is.' Dit zijn totaal tegengestelde manieren om hun overtuiging over het lichaam toe te passen op de ethische keuzes die ze in hun leven maakten.

15

Gehoorzaamheid hoort bij het christenleven

Johannes leerde duidelijk dat gehoorzaamheid aan God absoluut noodzakelijk is. Die is absoluut noodzakelijk om te laten zien dat je een christen bent, want hij geloofde niet dat het lichaam onverbeterlijk slecht is.

Materie is op zichzelf niet slecht, en het lichaam kan onder bedwang worden gebracht. Zoals Paulus zei:

Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: dat is uw redelijke godsdienst.

ROMEINEN 12:1

Dat zei Paulus in Romeinen 12:1. In Romeinen 6:13 zei Paulus:

En stel uw leden niet ter beschikking aan de zonde als wapens van ongerechtigheid, maar stel uzelf ter beschikking aan God, als mensen die uit de doden levend geworden zijn. En laat uw leden wapens van gerechtigheid zijn voor God.

ROMEINEN 6:13

Paulus geloofde dus, en Johannes ook, dat je lichaam in toom gehouden kan worden. Je lichaam kan beheerst worden.

Maar ik zeg: Wandel door de Geest en u zult zeker de begeerte van het vlees niet volbrengen.

GALATEN 5:16

zei Paulus in Galaten 5:16.

Dit verschilde sterk van wat gnostici dachten. Zij dachten dat je het lichaam niet kunt verbeteren. Je moet het óf straffen, óf het gewoon negeren en het laten doen wat het maar wil. En je moet je geestelijke leven in een andere richting zoeken dan in de moraal. Maar Johannes maakt heel duidelijk dat moraal iets heel wezenlijks is in het christendom. Iemand die God niet gehoorzaamt en geen moreel leven leidt, is geen christen.

Dat is geen populaire leer in de moderne evangelische beweging, maar het is een heel duidelijke leer bij Johannes wanneer hij zegt:

Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet in acht neemt, is een leugenaar en in hem is de waarheid niet.

1 JOHANNES 2:4

Dat wil zeggen: ze liegen wanneer ze zeggen dat ze Hem kennen. Ze kennen Hem niet. Daarom zal Jezus tegen velen van hen zeggen:

Dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; ga weg van Mij, u die de wetteloosheid werkt!

MATTHEÛS 7:23

‘Maar we hebben al die dingen in Uw Naam gedaan.’

‘Maar Ik heb jullie nooit gekend.’

‘Maar we geloofden in U.’

‘Nou, je zei dat je Mij kende, maar je hield je niet aan Mijn geboden.’

Niet ieder die tegen Mij zegt: Heere, Heere, zal binnengaan in het Koninkrijk der hemelen, maar wie de wil doet van Mijn Vader, Die in de hemelen is.

MATTHEÛS 7:21

zei Jezus. Dus elke vorm van christendom die zegt dat het niet uitmaakt hoe je leeft, is niet het christendom dat je in welk Bijbelboek dan ook aantreft. Het is een andere verdraaiing, die in sommige opzichten eigenlijk meer op gnostiek lijkt dan op het christendom.

Het lijkt erop dat de dwalingen waar Johannes zich zorgen over maakt, de dwalingen zijn waarvan bekend is dat ze met de gnostiek verbonden waren. We weten uit de persoonlijke geschiedenis van Johannes dat hij in zijn latere jaren in conflict was met de gnostiek, en met Cerinthus in het bijzonder. De meeste geleerden zijn het er dus over eens dat het om gnostiek ging, al was het misschien nog geen volledig ontwikkelde gnostiek. We weten dat die in de tweede en derde eeuw een echt probleem voor de gemeente werd, maar dit werd in de eerste eeuw geschreven. Beginnende gnostiek, gnostiek in een rudimentaire vorm, begon de gemeente te besmetten. Johannes ziet het en pakt het al vroeg aan. Hij wil het in de kiem smoren en voorkomen dat de gemeente nog meer leden aan deze ketterij verliest.

16

Johannes als ooggetuige en apostel

Hoe pakt hij het probleem in zijn brief aan? Allereerst beroept hij zich op zijn eigen gezag en zijn rechtstreekse ervaring als apostel. Hij had tijd met Jezus doorgebracht. Dat zou toch enig gewicht moeten hebben. In de eerste vier verzen die ik noemde, zegt hij:

Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens

1 JOHANNES 1:1

Hij zegt:

— want het leven is geopenbaard en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard —

1 JOHANNES 1:2

Er wordt hier herhaaldelijk verwezen naar hoe Jezus, het ware Leven, het ware Woord, geopenbaard werd aan een groep mensen van wie Johannes er één was. Hij maakt heel duidelijk dat hij een van degenen was die Jezus hebben aangeraakt. Hij is de apostel. Vervolgens zegt hij:

wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat ook u gemeenschap met ons hebt; en deze gemeenschap van ons is er ook met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.

1 JOHANNES 1:3

We hebben gezien en gehoord. Hij blijft zeggen: we hebben aangeraakt, we hebben gezien, we hebben gehoord. Hij beroept zich dus op zijn persoonlijke ervaring en op zijn gezag dat op die persoonlijke ervaring berust. Dat is voor hen een reden om gehoor te geven aan zijn inzicht in deze kwestie.

17

Trouw blijven aan de oorspronkelijke boodschap

Hij dringt ook aan op trouw aan wat vanaf het begin onderwezen is. Dat wil zeggen: ga niet op iets nieuws af alleen omdat het nieuw is. Soms voelen mensen zich aangetrokken tot een nieuwe leer, alleen omdat die nieuw is. Ze zijn goed vertrouwd geraakt met de oude leer van hun gemeente, maar die begint nu wel wat oud te worden. Ze zoeken iets wat hen opnieuw enthousiast kan maken, iets wat anders is. Alleen al het nieuwe ervan trekt hen aan.

Johannes waarschuwt tegen die menselijke neiging. Hij verwijst in 1 Johannes 1:1 naar wat hij zelf gezien en gehoord heeft als:

wat er vanaf het begin was, het oorspronkelijke Evangelie, de oorspronkelijke Jezus over Wie ze gehoord hadden.

In hoofdstuk 2, vers 7, zei hij:

Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat u vanaf het begin hebt gehad; dit oude gebod is het woord dat u vanaf het begin hebt gehoord.

1 JOHANNES 2:7

Dit is niet nieuw. Je moet trouw blijven aan wat je vanaf het begin al wist, want het was van meet af aan waar.

In hoofdstuk 2, vers 24, zegt hij:

Laat wat u vanaf het begin gehoord hebt, in u blijven. Als in u blijft wat u vanaf het begin gehoord hebt, dan zult ook u in de Zoon en in de Vader blijven.

1 JOHANNES 2:24

Je zult in Christus blijven. Anders blijktbaar niet.

In hoofdstuk 3, vers 11, zegt hij:

Want dit is de boodschap die u vanaf het begin gehoord hebt, dat wij elkaar moeten liefhebben;

1 JOHANNES 3:11

Hij zegt dus steeds weer: 'Dit zijn geen nieuwe dingen. Ik probeer niet met iets nieuws te komen en jullie te overdonderen met fraaie nieuwe ideeën die jullie nog niet eerder hebben gehoord, zoals deze gnostici, deze valse leraren, doen. Ik probeer gewoon vast te houden aan wat we vanaf het begin hebben gezegd. Het was in het begin waar. We

veranderen het niet. Dat is ons verhaal. Daar houden we aan vast. Wat we oorspronkelijk hebben gezegd, is niet veranderd. De geschiedenis verandert niet alleen maar doordat de meningen erover veranderen.'

18

Vier toetsen voor een echt christenleven

Hij beroept zich dus op zijn eigen gezag en spoort hen aan trouw te blijven aan wat ze vanaf het begin als waarheid kenden. Ook benadrukt hij herhaaldelijk de kennis van de gelovigen. Bedenk dat ik zei dat de gnostici zich erop beroemen dat ze unieke kennis hebben die alleen voor een elite is weggelegd. Daarom benadrukt hij keer op keer dat de discipelen aan wie hij schrijft degenen zijn die werkelijk weten wat je moet weten. Het eerste voorbeeld daarvan staat in hoofdstuk 2, vers 3. Daarna waren er nog heel, heel veel gevallen. Maar in hoofdstuk 2, vers 3, zegt hij:

En hierdoor weten wij dat wij Hem kennen, namelijk als wij Zijn geboden in acht nemen.

1 JOHANNES 2:3

Dit is een van die vele passages waarin hij zegt dat we hieraan weten dat we behouden zijn.

Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet in acht neemt, is een leugenaar en in hem is de waarheid niet.

1 JOHANNES 2:4

Dat is een van de manieren. Er zijn eigenlijk vier verschillende manieren waarop we volgens hem deze dingen weten. Die staan opgesomd in je aantekeningen. We zouden ze vier toetsen voor echte christelijke bekering of echt christelijk leven kunnen noemen. Hoe weet je of je een echte christen bent? Deze toetsen wijzen vier kenmerken van het echte christendom aan waarvan hij zegt: als je dit hebt, kun je weten dat je behouden bent.

Zoals hij ze presenteert, behandelt hij ze afzonderlijk. Het komt niet vaak voor dat hij er twee of meer in één zin samenneemt en zegt: ‘We weten het omdat we deze twee of deze drie of deze vier dingen hebben.’ Meestal noemt hij er maar één tegelijk.

Wij weten dat wij zijn overgegaan uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben; wie zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood.

1 JOHANNES 3:14

Dat is er een van.

Geliefden, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde is uit God; en ieder die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde.

1 JOHANNES 4:7-8

Dat soort dingen zegt hij. Liefde is duidelijk een van de toetsen, maar hij spreekt erover alsof het de enige toets is.

Maar dan lees je iets verder en is er nog een toets. We weten het vanwege dit andere. We weten het vanwege dit andere. Het is duidelijk de bedoeling dat we het hele boek als een geheel nemen, in plaats van er afzonderlijke verzen uit te halen en te zeggen: ‘Ik weet dat ik een christen ben omdat ik geloof dat Jezus in het vlees gekomen is, dus met mij zit het goed.’ Nou, het zit goed met je als je dat gelooft en je ook bij de andere toetsen positief uitkomt. Alle vier die dingen moeten duidelijk aanwezig zijn. Toch kan hij, wanneer hij over een ervan spreekt, erover spreken alsof het de enige is. Maar hij verwacht dat je ook de passages ervoor en erna leest.

19

De eerste toets: het geloof in Jezus

Wat je uit het boek haalt, zijn vier afzonderlijke dingen, en hij herhaalt ze allemaal meerdere keren. Die vertellen je allemaal, als je ze alle vier hebt, dat je bent wat een christen hoort te zijn. Het eerste daarvan is wat je over Christus gelooft. Wat is een gelovige natuurlijk anders dan iemand die in Christus gelooft? Maar ze moeten iets specifiek over Christus geloven. Iedereen gelooft dat Jezus heeft geleefd.

U gelooft dat God één is; daar doet u goed aan. Maar ook de demonen geloven dit, en zij sidderen.

JAKOBUS 2:19

zei Jakobus. We moeten dus iets specifiek over Jezus geloven dat waar is. Als we dingen over Hem geloven die niet waar zijn, voldoen we niet aan dit echte, orthodoxe christendom.

In hoofdstuk 2, vers 22 en 23, zegt hij:

Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus de Christus is? Dat is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent. Ieder die de Zoon loochent, heeft ook de Vader niet.

1 JOHANNES 2:22-23

Dit maakt heel duidelijk dat geloven in de waarheid over Jezus beslist een van de toetsen is, in plaats van ketterse dingen te geloven.

We hebben hier al iets van gezien in hoofdstuk 4, vers 2 en 3.

Hieraan leert u de Geest van God kennen: elke geest die belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is uit God; en elke geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vlees gekomen is, is niet uit God; maar dat is de geest van de antichrist, waarvan u gehoord hebt dat hij komt, en die nu al in de wereld is.

1 JOHANNES 4:2-3

Wat je over Christus belijdt en gelooft, is dus bepalend. Je moet geloven dat Hij de Christus is. Je moet geloven dat Hij de Zoon van God is. Je moet geloven dat Hij in het vlees gekomen is. Alle dingen die de valse leraren blijkbaar over Hem ontkenden, komen naar voren als dingen die geloofd moeten worden.

In hoofdstuk 4, vers 15, zegt hij:

Al wie belijdt dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem, en hij in God.

1 JOHANNES 4:15

Dat wil zeggen: in die persoon die belijdt dat Jezus de Zoon van God is. In hoofdstuk 5, vers 1, zegt hij:

Ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren; en ieder die Hem liefheeft Die geboren deed worden, heeft ook lief wie uit Hem geboren is.

1 JOHANNES 5:1

Let erop dat dit verschillende dingen zijn.

Maar je moet ook geloven dat Hij de Zoon van God is. Niet alleen dat je gelooft dat Hij de Christus is, maar ook de Zoon van God. Ook dat Hij in het vlees gekomen is. Ook dat Hij die andere dingen is die worden genoemd.

20

De tweede toets: gehoorzaamheid aan God

Alleen door het hele boek in één keer te lezen, zoals hij verwachtte dat zij zouden doen, krijg je het volledige beeld van wat je over Christus moet geloven. Juiste en ware overtuigingen over Jezus hebben is de eerste toets. Als je geen ware overtuigingen over Jezus hebt, dan doorsta je die toets niet. Je kunt er niet zeker van zijn dat je behouden bent. De tweede toets heeft te maken met je gedrag in de praktijk, gerechtigheid in de praktijk. Dat heeft te maken met gehoorzaamheid aan God: Zijn geboden in acht nemen, leven zoals een christen hoort te leven, zonde vermijden en een rein, godvruchtig en rechtvaardig leven leiden. In Jezus geloven zonder dit rechtvaardige leven heeft heel weinig zin. Ook Jakobus had al gezegd:

Want zoals het lichaam zonder geest dood is, zo is ook het geloof zonder de werken dood.

JAKOBUS 2:26

Met werken bedoelt Jakobus gedrag. Je gedrag moet aan een bepaalde maatstaf voldoen om werkelijk christelijk gedrag te zijn. Als je alleen het geloof in je hoofd hebt, maar niet het gedrag, dan doorsta je deze toets niet.

We lezen dus in hoofdstuk 2, vers 3 tot en met 5. In 1 Johannes 2:3 staat:

En hierdoor weten wij dat wij Hem kennen, namelijk als wij Zijn geboden in acht nemen. Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet in acht neemt, is een leugenaar en in hem is de waarheid niet. Maar ieder die Zijn woord in acht neemt, in hem is werkelijk de liefde van God volmaakt geworden. Hierdoor weten wij dat wij in Hem zijn.

1 JOHANNES 2:3-5

Nogmaals, een van de manieren waarop we weten dat we behouden zijn, waarop we weten dat we in Hem zijn, is doordat we Zijn geboden in acht nemen. Er staat natuurlijk meer over hetzelfde onderwerp. In hetzelfde hoofdstuk, in vers 29, zegt hij:

Als u weet dat Hij rechtvaardig is, dan weet u dat ieder die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is.

1 JOHANNES 2:29

Gerechtigheid doet. Niet alleen toegerekende gerechtigheid, maar gerechtigheid doet. Dat is een toets voor echte bekering.

In hoofdstuk 3, vers 6 tot en met 10, staat:

Ieder die in Hem blijft, zondigt niet; ieder die zondigt, heeft Hem niet gezien en heeft Hem niet gekend. Lieve kinderen, laat niemand u misleiden. Wie de rechtvaardigheid doet, is rechtvaardig, zoals Hij rechtvaardig is. Wie de zonde doet, is uit de duivel; want de duivel zondigt vanaf het begin. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, dat Hij de werken van de duivel verbreken zou. Ieder die uit God geboren is, doet de zonde niet, want Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, omdat hij uit God geboren is. Hieraan zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel te herkennen. Ieder die de rechtvaardigheid niet doet, is niet uit God, evenmin als hij die zijn broeder niet liefheeft.

1 JOHANNES 3:6-10

We zullen bespreken wat dat precies betekent en wat het niet betekent. Als een op zichzelf staande leer klinkt het een beetje beangstigend, want christenen zondigen uiteraard soms wel. Toch zegt hij:

Als je uit God geboren bent, zondig je niet.

Dat moet in de juiste context worden begrepen. We gaan het boek door en zullen die dingen behandelen. Maar de nadruk ligt daar duidelijk op: zondig je? Leid je een rechtvaardig leven? Ben je gehoorzaam? Neem je de geboden in acht? Dit is de tweede toets.

In hoofdstuk 5, in vers 3, staat:

Want dit is de liefde tot God, dat wij Zijn geboden in acht nemen; en Zijn geboden zijn geen zware last.

1 JOHANNES 5:3

En in hoofdstuk 5, vers 18:

Wij weten dat ieder die uit God geboren is, niet zondigt; maar wie uit God geboren is, bewaart zichzelf en de boze heeft geen vat op hem.

1 JOHANNES 5:18

21

De derde toets: liefde voor elkaar

Nogmaals, er zal uitleg over deze verzen volgen wanneer we het boek doorgaan. Ik wijs er alleen op dat dit nog een categorie is die Johannes ons geeft als bewijs of je werkelijk een christen bent of niet: je rechtvaardige leven, je gehoorzame leven, de geboden in acht nemen, niet zondigen. Deze twee zijn dus heel belangrijk. Wat geloof je over Jezus, en leef je als een christen? Als die twee bij je in orde zijn, dan sta je er behoorlijk goed voor. Maar er is meer, want er is ook de toets van de liefde. De toets van de liefde. Dit lijkt de toets te zijn die het vaakst bij Johannes wordt genoemd.

Bedenk dat het Johannes was die het gebod van Jezus optekende:

Een nieuw gebod geef Ik u, namelijk dat u elkaar liefhebt; zoals Ik u liefgehad heb, moet u ook elkaar liefhebben.

JOHANNES 13:34

Dat staat in Johannes 13:34. In het volgende vers, Johannes 13:35, zei Hij:

Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.

JOHANNES 13:35

Of christenen.

Jezus zei dus, en Johannes tekende Jezus' woorden op, dat elkaar liefhebben het bewijs is dat we Zijn discipelen zijn. Dit kan beslist niet worden weggelaten, en het ontbreekt dan ook beslist niet in 1 Johannes.

In hoofdstuk 2, vers 10 en 11, zegt hij:

Wie zijn broeder liefheeft, blijft in het licht, en er is in hem niets dat anderen doet struikelen. Maar wie zijn broeder haat, is in de duisternis en wandelt in de duisternis, en weet niet waar hij heen gaat, omdat de duisternis zijn ogen verblind heeft.

1 JOHANNES 2:10-11

Verderop in hoofdstuk 3, vers 10, zegt hij:

Hieraan zijn de kinderen van God en de kinderen van de duivel te herkennen. Ieder die de rechtvaardigheid niet doet, is niet uit God, evenmin als hij die zijn broeder niet liefheeft.

1 JOHANNES 3:10

Dat wil zeggen, je kunt het verschil zien tussen een kind van God en een kind van de duivel. Hoe?

Wie geen gerechtigheid doet, is niet uit God. Dat is, zoals we eerder al zeiden, de tweede toets. Wie zijn broeder niet liefheeft, is evenmin uit God. Dat is de derde toets.

In hetzelfde hoofdstuk, vers 14 en 15, zegt hij:

Wij weten dat wij zijn overgegaan uit de dood in het leven, omdat wij de broeders liefhebben; wie zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood. Ieder die zijn broeder haat, is een moordenaar; en u weet dat geen moordenaar het eeuwige leven blijvend in zich heeft.

1 JOHANNES 3:14-15

Dat betekent dat we weten dat we behouden zijn, toch? Hoe? Doordat we de broeders liefhebben. Wie zijn broeder niet liefheeft, blijft daarentegen in de dood. Hij is niet wedergeboren en niet overgegaan van de dood naar het leven. Je kunt het zien doordat hij zijn broeder niet liefheeft.

Een paar verzen later, in vers 18 en 19, zegt hij:

Mijn lieve kinderen, laten wij niet liefhebben met het woord of met de tong, maar met de daad en in waarheid. En hieraan weten wij dat wij uit de waarheid zijn, en zo zullen wij ons hart voor Hem geruststellen.

1 JOHANNES 3:18-19

Dat wil zeggen, doordat we liefhebben, weten we dat we werkelijk uit God zijn, uit Christus, uit de waarheid.

Hoofdstuk 4, vers 7 en 8, zijn heel belangrijke verzen.

Geliefden, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde is uit God; en ieder die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde.

1 JOHANNES 4:7-8

Heel duidelijk een echte toets of je God kent of niet.

In vers 12 van hoofdstuk 4 staat:

Niemand heeft ooit God gezien. Als wij elkaar liefhebben, blijft God in ons en is Zijn liefde in ons volmaakt geworden.

1 JOHANNES 4:12

God blijft in ons als we elkaar liefhebben, En zo gaat het verder. Hoofdstuk 5, vers 1 zegt:

Ieder die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren; en ieder die Hem liefheeft Die geboren deed worden, heeft ook lief wie uit Hem geboren is.

1 JOHANNES 5:1

dat is de Vader, wie God liefheeft, Die verwekt, heeft ook Zijn kinderen lief.

Als je God liefhebt, heb je ook Zijn kinderen lief.

Er zijn heel wat verzen over hetzelfde onderwerp die we hebben overgeslagen. Deze toets van de liefde is waarschijnlijk de meest prominente toets in 1 Johannes. Iedereen die 1 Johannes bestudeert, moet wel tot de gedachte komen dat bij Johannes alles draait om deze kwestie van de liefde.

Er is zelfs een apocrief verhaal van de kerkvaders over Johannes. Op zijn oude dag was hij erg zwak. Hij werd heel oud en werd bij elke dienst op een draagbed of een veldbed het kerkgebouw in Efeze binnengedragen. Ze zetten hem neer in het kerkgebouw en

voordat de dienst voorbij was, zeiden ze: ‘Broeder Johannes, heb je een woord voor de gemeente?’ Hij probeerde zich op één elleboog op te richten, stak zijn vinger op en zei: ‘Kinderen, heb elkaar lief.’ Dat was alles wat hij kon doen. Hij had geen energie voor meer, en daarna droegen ze hem weer naar buiten. Elke dienst zei hij hetzelfde: ‘Heb elkaar lief.’

Johannes was de apostel van de liefde, hoewel hij ook een van de zonen van de donder was, zoals Jezus hem noemde. Want in de begintijd stond hij niet altijd bekend om zijn liefde. Maar blijkbaar was hij onder de indruk van het gebod van Christus:

Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt.

JOHANNES 13:35

Hij nam het op in zijn Evangelie. De andere Evangelieën vermelden het niet. En hij geeft het zeker ook een prominente plaats in deze brief.

22

De vierde toets: de Geest van Christus

Dan is er de laatste toets. Wat is de laatste toets? Of je de Geest van Christus hebt. Of je de Heilige Geest hebt. Met andere woorden, christen zijn is niet alleen bepaalde opvattingen overnemen, bepaalde leefpatronen overnemen en aardig zijn voor mensen tegen wie je vroeger niet aardig was. Je moet iets in je hebben wat de Geest van Christus is. Christus moet Zijn leven in jou leven.

Christen zijn, een echte christen zijn, is een bovennatuurlijk verschijnsel waarbij de Geest van God in je komt wonen en je geboren doet worden als een nieuw soort mens, een zoon van God. Je bent wedergeboren. En de aanwezigheid van de Heilige Geest is in je zichtbaar door de vrucht van de Geest in je. Paulus sprak over wat die vrucht is, en het is in wezen liefde en vreugde en vrede en zachtmoedigheid en zelfbeheersing en dat soort dingen. Maar die vormen het karakter van Christus. Het karakter van Christus wordt voortgebracht in degenen die Zijn Geest hebben. Zijn Geest leeft Zijn leven door ons heen.

Paulus deed hierover enkele interessante uitspraken in 2 Korinthe hoofdstuk 4, waar ik maar heel zelden iemand commentaar op hoor geven, omdat ze nogal mystiek klinken. Ze verschillen zeker van waar het meeste christelijke onderwijs de nadruk op legt. Paulus heeft het over zijn lijden en hij zegt in 2 Korinthe 4:8 en verder:

Wij worden in alles verdrukt, maar niet in het nauw gebracht; wij zijn in twijfel, maar niet vertwijfeld; wij worden vervolgd, maar niet verlaten; neergeworpen, maar niet te gronde gericht. Wij dragen altijd het sterven van de Heere Jezus in het lichaam mee, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam openbaar wordt.

2 KORINTHE 4:8-10

Let op die laatste woorden: ‘opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam openbaar wordt.’

Wij ondergaan deze dingen en dragen het lijden en sterven van Jezus met ons mee in wat wij lichamelijk meemaken, zodat het leven van Jezus in onze lichamen zichtbaar zal worden. In ons sterfelijke leven, in ons gedrag als sterfelijke mensen, zullen mensen die ons in dit leven ontmoeten, het leven van Jezus in onze sterfelijke lichamen zichtbaar zien worden.

En hij zegt het nog eens, voor het geval we ons afvroegen of hij het echt zo bedoelde, in vers 11:

Want wij die leven, worden voortdurend aan de dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus openbaar wordt in ons sterfelijk vlees.

2 KORINTHE 4:11

Dus zolang wij in dit lichaam leven, verlangt God ernaar dat het leven van Jezus in ons lichamelijke bestaan wordt uitgeleefd en zichtbaar wordt, als gevolg van Zijn Geest Die in ons is.

Zijn Geest brengt Zijn houding voort, Zijn manier van doen, Zijn — ik weet het niet — Zijn uitstraling, zouden we denk ik moeten zeggen. Er zijn zoveel mensen die ik, als ik bij hen ben, niet anders weet te beschrijven dan dat ze de Geest van Christus hebben. En er zijn zoveel mensen met rechtzinnige leerstellingen van wie ik met grote stelligheid kan zeggen dat ze de Geest van Christus niet hebben. Ik bespeur niet dat het leven van Christus zichtbaar wordt in hun lichaam, in hun taalgebruik of in hun omgang met mensen. De Geest van Christus lijkt niet de Geest te zijn Die hen bezielt, want ze lijken niet op Christus. En Johannes zei dat het hebben van de Geest van Christus ook een van de toetsen is. Hij zegt in hoofdstuk 2, vers 20:

23

De Heilige Geest als inwonende Leraar

Maar jullie zijn gezalfd.

Hij bedoelt dat de Heilige Geest onze zalving is.

Maar u hebt de zalving van de Heilige en u weet alles.

1 JOHANNES 2:20

Anders dan de gnostici, die denken dat ze veel weten, weet je werkelijk alles wat je moet weten, dankzij de Heilige Geest Die je gegeven is.

Daar gaat hij verder op in, in vers 27:

En wat u betreft, de zalving die u van Hem hebt ontvangen, blijft in u, en u hebt het niet nodig dat iemand u onderwijst; maar zoals deze zalving u onderwijst met betrekking tot alle dingen — en die zalving is waar en is geen leugen — en zoals ze u heeft onderwezen, zo moet u in Hem blijven.

1 JOHANNES 2:27

De zalving onderwijst je dus. Denk eraan dat Jezus in de bovenzaal tegen Zijn discipelen zei:

Maar wanneer Die komt, de Geest van de waarheid, zal Hij u de weg wijzen in heel de waarheid, want Hij zal niet vanuit Zichzelf spreken, maar wat Hij gehoord zal hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen.

JOHANNES 16:13

Dit verwijst dus naar de Heilige Geest Die in de gelovige is als de inwonende Leraar.

Maar hij zegt in hoofdstuk 3, vers 24:

En wie Zijn geboden in acht neemt, blijft in Hem en Hij in hem. En hieraan weten wij dat Hij in ons blijft, namelijk aan de Geest, Die Hij ons gegeven heeft.

1 JOHANNES 3:24

Het in acht nemen van Zijn geboden is de tweede toets. De woorden over de Geest gaan over de vierde toets: we weten dat we christenen zijn door de Geest Die Hij ons gegeven heeft. Het is de Heilige Geest. Het is de Geest van Christus. Het is niet een andere geest. Het is niet een geest van de antichrist. Het is niet een bittere en boze geest.

Want u hebt niet de Geest van slavernij ontvangen, die opnieuw tot angst leidt, maar u hebt de Geest van aanneming tot kinderen ontvangen, door Wie wij roepen: Abba, Vader!

ROMEINEN 8:15

Het is niet een geest van wetticisme. Dat zijn andere geesten dan de Geest van Christus. Het feit dat we de Geest van Christus hebben, daaraan weten we het.

Paulus zei hetzelfde in Romeinen 8:9. Hij zei:

Maar u bent niet in het vlees, maar in de Geest, wanneer althans de Geest van God in u woont. Maar als iemand de Geest van Christus niet heeft, die is niet van Hem.

ROMEINEN 8:9

Dus Johannes is het daarin met Paulus eens. Als je de Geest van Christus niet hebt, ben je geen christen. Je kunt christelijke overtuigingen hebben. Je kunt christelijk gedrag nabootsen. Misschien kun je zelfs liefde voor mensen voelen. Ten slotte zijn heel veel mensen beminnelijk, en iedereen voelt weleens genegenheid voor mensen. Misschien leer je zelfs hoe je aardig tegen mensen kunt zijn, zodat je het gevoel hebt dat je van hen houdt en mensen denken dat je van hen houdt. Maar als je de Geest van Christus niet hebt, doorsta je de laatste van de vier toetsen niet.

In hoofdstuk 4, vers 13 zegt hij:

Hieraan weten wij dat wij in Hem blijven en Hij in ons, doordat Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft.

1 JOHANNES 4:13

Let ook hier weer op die zekerheid. We weten dit. We weten dat we christenen zijn. We weten dat Hij in ons is en wij in Hem:

En wie Zijn geboden in acht neemt, blijft in Hem en Hij in hem. En hieraan weten wij dat Hij in ons blijft, namelijk aan de Geest, Die Hij ons gegeven heeft.

1 JOHANNES 3:24

Daaraan weten we het.

24

Het innerlijke getuigenis van de Geest

In hoofdstuk 5, vers 6 zegt hij:

Hij is het Die kwam door water en bloed: Jezus, de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed. En de Geest is het Die getuigt, omdat de Geest de waarheid is.

1 JOHANNES 5:6

Hij zegt:

Niet alleen door water, maar door water en bloed. En het is de Geest Die daarvan getuigt, omdat de Geest de waarheid is.

En daar gaat hij verder op in, in vers 10:

Wie gelooft in de Zoon van God, heeft het getuigenis in zichzelf; wie God niet gelooft, heeft Hem tot leugenaar gemaakt, omdat hij niet geloofd heeft het getuigenis dat God van Zijn Zoon getuigd heeft.

1 JOHANNES 5:10

Van Wie is dit getuigenis dan? Het is de Geest Die getuigt. En iedereen die werkelijk uit God geboren is, die oprecht in de Zoon van God gelooft, heeft dit getuigenis van de Geest in zichzelf.

Paulus zei in Romeinen 8:

De Geest Zelf getuigt met onze geest dat wij kinderen van God zijn.

ROMEINEN 8:16

Johannes zegt hetzelfde. Wie werkelijk een christen is, heeft dit getuigenis vanbinnen. Ik weet dat ik een kind van God ben, omdat God dat aan mij bevestigt doordat Zijn Geest tot mijn geest spreekt. En hij zegt:

Wie in de Zoon van God gelooft, heeft dat getuigenis in zich.

De Heilige Geest woont dus in een ware christen, en daaraan weten we dat we christenen zijn. Eigenlijk weten we het door al deze dingen. Door al deze dingen weten we het: omdat we geloven, omdat we gehoorzamen, omdat we liefhebben, omdat we de Geest hebben.

25

De vier toetsen horen bij elkaar

Deze dingen lopen allemaal behoorlijk door elkaar, want als je erover nadenkt, is de vrucht van de Geest liefde. Dus als je werkelijk liefhebt op de manier waar Johannes het over heeft, is dat een bewijs dat je inderdaad de Geest hebt. Het is immers de Geest Die die liefde in ons voortbrengt.

En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde van God in onze harten uitgestort is door de Heilige Geest, Die ons gegeven is.

ROMEINEN 5:5

zei Paulus in Romeinen 5:5. En in Galaten 5:22 zei hij:

De vrucht van de Geest is echter: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing.

GALATEN 5:22

Dus als de Geest van God in ons is, zal de Geest van Christus in ons een liefdevolle gezindheid voortbrengen, en die zal ons leven beheersen.

En waartoe zal dat leiden? Dat we gehoorzamen. Jezus zei:

Als je Mij liefhebt, neem dan Mijn geboden in acht.

JOHANNES 14:15

En Paulus zei natuurlijk:

De liefde doet de naaste geen kwaad. Daarom is de liefde de vervulling van de wet.

ROMEINEN 13:10

Dus je zult rechtvaardig leven als je liefhebt, en je zult liefhebben als je de Geest hebt. Na de eerste toets zijn die andere drie dus allemaal min of meer met elkaar verweven en onafscheidelijk. Maar ze zijn zelfs ook onafscheidelijk van de eerste. Het is niet zo dat christenen een van deze dingen hebben, gaandeweg een tweede ontwikkelen en later in hun leven een derde. Deze vier dingen vormen samen een meervoudig getuigenis dat iemand wel of geen christen is. Als je slaagt voor de toets van het geloof, de toets van de gerechtigheid, de toets van de liefde en de toets van de Geest, dan ben je geslaagd. Dan ben je inderdaad een echte christen. Als je voor die toetsen zakt, volgens mij zelfs voor één ervan, als je er jammerlijk voor zakt, dan ben je geen christen.

Nogmaals, veel van deze verzen die daarover spreken, vragen om wat uitleg, omdat ze heel absoluut en heel scherp geformuleerd zijn. Maar als je ze allemaal in hun context bekijkt, worden sommige dingen daar wat minder scherp. We lezen een aantal nogal strenge uitspraken, en die willen we beslist niet afzwakken. Maar we willen wel begrijpen wat ze wel en niet betekenen, want sommige van die uitspraken zouden iedere christen reden tot wanhoop geven. En dat is niet wat Johannes bedoelt.

Johannes schreef niet om iemand tot wanhoop te brengen. Hij schreef trouwens niet om iemand aan zijn behoud te laten twijfelen. Hij schreef om hen te bemoedigen en hun zekerheid van behoud te geven. Maar die zekerheid kun je alleen hebben als je deze uitspraken van hem in hun context goed genoeg begrijpt om precies te weten wat hij er wel en niet over zegt.

En dat zal dus onze taak zijn wanneer we het boek 1 Johannes bestuderen. Wanneer we weer bij elkaar komen, beginnen we bij hoofdstuk 1 en werken we het boek door.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 20:31
- Johannes 1:1
- Openbaring 19:13
- 1 Johannes 1:1
- Johannes 1:4
- 1 Johannes 2:26
- 1 Johannes 3:7
- 1 Johannes 4:1
- 1 Johannes 2:19
- 1 Johannes 5:13
- Mattheüs 7:22
- Mattheüs 7:23
- 1 Johannes 3:14
- 1 Johannes 4:2-3
- 1 Johannes 2:23
- 1 Johannes 4:15
- 1 Johannes 2:22
- Genesis 1:10
- Mattheüs 5:5
- Romeinen 12:1
- Romeinen 6:13
- Galaten 5:16
- 1 Johannes 2:4
- Mattheüs 7:21
- 1 Johannes 1:2
- 1 Johannes 1:3
- 1 Johannes 2:7

- 1 Johannes 2:24
- 1 Johannes 3:11
- 1 Johannes 2:3
- 1 Johannes 4:7-8
- Jakobus 2:19
- 1 Johannes 2:22-23
- 1 Johannes 5:1
- Jakobus 2:26
- 1 Johannes 2:3-5
- 1 Johannes 2:29
- 1 Johannes 3:6-10
- 1 Johannes 5:3
- 1 Johannes 5:18
- Johannes 13:34
- Johannes 13:35
- 1 Johannes 2:10-11
- 1 Johannes 3:10
- 1 Johannes 3:14-15
- 1 Johannes 3:18-19
- 1 Johannes 4:12
- 2 Korinthe 4:8-10
- 2 Korinthe 4:11
- 1 Johannes 2:20
- 1 Johannes 2:27
- Johannes 16:13
- 1 Johannes 3:24
- Romeinen 8:15
- Romeinen 8:9
- 1 Johannes 4:13
- 1 Johannes 5:6
- 1 Johannes 5:10
- Romeinen 8:16
- Romeinen 5:5
- Galaten 5:22

- Johannes 14:15
- Romeinen 13:10

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.